

FÖRSVARsutskottets Betänkande 1/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 mars 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten (RP 18/2001 rd) till försvarsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 13/2001 rd) ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef Ilkka Puukka, äldre regeringssekreterare Juha Sarkio och yngre regeringssekreterare Minnamaria Nurminen, försvarsministeriet
- undervisningsrådet Anita Lehtikainen, undervisningsministeriet
- avdelningschef, överste Tero Kaakinen, Gränsbevakningsväsendet
- generallöjtnant Antti Simola och överste Kalle Liesinen, Huvudstaben
- stabschef, brigadgeneral Pekka Tuunanen, Staben för flygvapnet
- juristen Hanna Nordström, Staben för marinen
- stabschef, överste Lauri Kiianlinna, Staben för östra försvarsområdet
- överste Arto Rätty, Porin Prikaati
- forskningschef, professor Mikko Viitasalo, Försvarshögskolan

- direktör, överste Antti Lankinen, Försvarsinstitutet
- professor Toivo Katila, Rådet för utvärdering av högskolorna
- överstelöjtnant, ordförande Pekka Kouri, Upseeriliitto ry
- huvudförtroendeman Mika Oranen, Befälsförbundet rf
- vice ordförande Petteri Leino, Sotilasammattiliitto ry
- ordförande Marja-Leena Karekivi, Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto ry
- styrelseledamoten, ingenjörkapten Ari Rautakorpi och chefen för utbildnings- och industripolitiska enheten Hannu Saarikangas, Ingenjörsförbundet rf
- styrelseledamoten Hannu Rajahalme, Maanpuolustuksen Teknisten Toimihenkilöiden Liitto
- förste vice ordförande Kari Vilamo, Finlands Reservofficersförbund
- ombudsman Olli Nyberg, Reservistförbundet — Reservunderofficersförbundet rf
- generalsekreterare Pekka Rapila, Kadettikunta ry
- ordförande Taina Väänänen, Bevärförbundet rf.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från

- finansministeriet
- utrikesministeriet
- arbetsministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att utbildningen för försvarsmaktens befäl förnyas genom att institutsofficersutbildningen slopas och det nuvarande utbildningssystemet för officerare utvecklas. Enligt förslaget skall ett enhetligt akademiskt utbildningsprogram tas i bruk. Programmet bygger på en lägre högskoleexamen för officerare, som inkluderar grundstudier för officerare, och högre högskoleexamen för officerare. Utbildningen kan byggas på med en generalstabsofficersexamen och doktorsexamen i militärvetenskaper.

Försvarsinstitutet dras in och grundutbildningen för institutsofficerare slopas. I stället för Försvarsinstitutet inrättas Markstridsskolan, där grundstudier för arméofficerare bedrivs och undervisning ges dels på de infanterilinjor som ingår i högskoleexamen, dels grund- och vidareutbildning för institutsofficerare under en övergångsperiod.

Den som fullgjort grundstudierna för officer får behörighet för sådana visstidstjänster för reservofficer som besätts för fem år i sänder. Lägre högskoleexamen för officer ger behörighet för visstidstjänster för yngre officer som besätts för tio år i sänder. Högre högskoleexamen åter ger behörighet för tjänster för yngre officer som besätts tills vidare.

I och med förslaget får försvarsmakten ett system för omskolning av personer utsedda till militära tjänster som alltid besätts för viss tid,

antingen till andra uppdrag vid försvarsmakten eller till uppgifter på annat håll på arbetsmarknaden efter att visstidsanställningen löpt ut.

Inom försvarsförvaltningen har en reform av befälsutbildningen ansetts nödvändig. Som orsak anges beslutet i början av 1990-talet om militära pensioner och den därav föranledda höjningen av genomsnittsåldern för yrkesmilitärer. Den militärt yrkesutbildade personal som för närvarande tjänstgör eller hör till reserven räcker inte till för att helt täcka behovet av ledare under krigstid och därför måste fler yrkeskompetenta unga militärledare utbildas för reserven. En annan faktor är att undervisningen på institutnivå har slopats inom vårt utbildningssystem. För reformen talar enligt regeringen också att de militära hotbilderna förändrats, att såväl samhället som försvarsmakten teknifierats, att informationskrigföringen trängt in på nästan alla samhällsområden och att militärtekniken utvecklats.

Regeringen har utgått från att de författningsändringar som utbildningsreformen kräver till största delen sker på förordningsnivå. Det innebär att ändringarna i lagen om försvarsmakten blir rätt få. Förutom ändringar gällande utbildningsreformen föreslår regeringen i lagen en bestämmelse om att försvarsmakten för sin del skall svara för den internationella verksamheten på förvaltningsområdet.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2001.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet lagförslaget behövligt och tillstyrker det, men med följande ändringar och anmärkningar.

Utskottet instämmer i regeringens syn i propositionsmotiveringen att ett militärt försvarssystem som baserar sig på allmän värnplikt med hänsyn till Finlands utgångspunkter alltjämt kan anses vara en fungerande lösning och det bästa sättet att integrera försvaret i samhället. Vår nu-

varande försvarslösning är uppbyggd kring reserven och kräver därför att det i reserven finns kompetenta ledare i lämplig ålder för de krigstida trupperna. Av denna anledning anser försvarsutskottet att den föreslagna reformen av befälsutbildningen är nödvändig.

En annan utväg att i teorin fylla på eller kompensera reserven vore att så småningom frånga det på reserven byggande försvarssystemet genom att rejält öka antalet yrkesmilitärer, som kvarstår i tjänsten fram till pensioneringen. Det-

ta alternativ är enligt utskottet inte förenligt med ett försvarssystem som primärt är baserat på allmän värnplikt. Det utgör inte heller någon lösning på det åldersrelaterade problemet, snarare kan resultatet bli motsatsen. Enligt utredning till utskottet skulle lösningen dessutom leda till cirka 1,5 miljard mark större personalkostnader för försvarsmakten på årsnivå.

Den föreslagna ändringen innebär att försvarsmakten övergår till enhetsbefäl och slopar därmed de gränser mellan personalgrupperna som försvårat verksamheten. Enligt utredning till utskottet har ett flertal NATO-länder en klar tudelning i officerare och underofficerare. Och som det framgår också av motiveringen till propositionen förutsattes vid NATO:s utvidgning att de nya medlemsländerna hade en avlönad underofficerskår. Utskottet noterar att försvaret i NATO-länderna primärt bygger på yrkesarméer. Finlands försvar grundar sig som ovan konstaterats på allmän värnplikt. Alltså finns det inga hinder för ett enda, enhetligt utbildningssystem. Med hänsyn till försvarsmaktens resurser är detta också den bästa lösningen. Det är även helt på sin plats att ersätta det nuvarande Försvarsinstitutet med den planerade Markstridsskolan för att arméns utbildning, taktik, operativa färdigheter och teknik skall kunna utvecklas.

Officersutbildningen i sin nuvarande utformning tillkom för knappt sex år sedan räknat från den tidpunkt de första officerarna utexaminerades enligt det nya systemet. Utskottet menar att reformerna inom officersutbildningen i framtiden bör genomföras på sikt så att yrkeskompetensen och prestige hos officerskåren inom de aktiva trupperna inte försämras genom ständigt återkommande omläggningar av utbildningen. Utskottet påpekar också att regeringen dröjt med att komma med propositionen tills förberedelserna för utbildningsreformen redan varit långt framskridna — ansökningstiden gällande den första högre högskoleexamen enligt nytt mönster har redan löpt ut. Med hänsyn till riksdagens grundlagsfästa ställning och lagstiftningsmakt är det enligt försvarsutskottet inte korrekt att komma med en proposition så här sent. Det är av

största vikt att regeringen följer upp hur den nya utbildningen utfaller och därefter lämnar en utredning till försvarsutskottet. Utskottet föreslår ett uttalande om detta. (*Utskottets förslag till uttalande*).

De författningsändringar som utbildningsreformen kräver är till största delen på förordningsnivå och kan följaktligen inte påverkas av riksdagen. Utskottet har haft tillgång till utkastet till förordningar när det formulerat sitt betänkande.

Detaljmotivering

Akademiskt utbildningsprogram för officerare. Förslaget är, som ovan konstaterats, att officersutbildningen skall ges inom ramen för ett enhetligt akademiskt utbildningsprogram. I utbildningssystemet ingår också två påbyggnadsexamina, en generalstabsofficersexamen och doktorsexamen i militärvetenskaper eller i någon annan vetenskap. Officersutbildningen vid Försvarshögskolan är öppen och enhetlig oavsett hur högt den studerande siktar.

I dagsläget antar universiteten i regel studerande för studier som leder till högre högskoleexamen. Det föreslagna systemet, där grundexamensstudier delvis bedrivs på inte mindre än tre nivåer och där möjligheterna att komma vidare till en högre nivå beror på studieframgången, avviker därmed något från det allmänna utbildningssystemet. Det faktum att officersutbildningen skiljer sig från utbildningen vid de under utbildningsförvaltningen sorterande universiteten beror på de krav som officersålliggandena ställer. Stor vikt läggs vid de praktiska övningarna men också studer vid olika militära inrättningars högskoleavdelningar.

Utifrån erhållen utredning anser utskottet att det nya utbildningsprogrammet för officerare bör inkludera militärvetenskapliga lärda grader och ett licentiatutbildningsprogram för att vara kompatibelt med det nationella allmänna utbildningssystemet och EU:s utbildningssystem.

Enligt förslaget kommer 400—500 studerande årligen att tas in till utbildningsprogrammet för officerare. I det nya systemet beräknas anta-

let personer som avlägger lägre och högre högskoleexamen uppgå till sammanlagt cirka 200 om året medan omkring 130 årligen förväntas fullgöra grundstudierna för officer. Med tanke på att målet är en reserv bestående av 9 000 yrkesmilitärer som varit i aktiv tjänst, måste antalet personer som årligen utexamineras anses vara i minsta laget, menar utskottet.

Reservofficerare som studerar inom ramen för utbildningsprogrammet för officerare bör i kris-tid klara av att leda avdelningar av kompanistorlek (cirka 150 personer) bestående av värnpliktiga medborgare. Det går inte för sig att de får en snäv utbildning, anser utskottet. Det finns inte heller någon anledning att tilldela dem underofficersgrader och därmed åstadkomma en med yrkesmilitärerna parallell "stamunderofficerskår".

Visstidstjänster. Inom den nya befälsutbildningen leder grundstudierna för officer och lägre högskoleexamen för officer till militära tjänster som alltid besätts för viss tid. Endast högre högskoleexamen för officer ger behörighet till ordinarie tjänster. Avsikten är att i förordning föreskriva att den sammantagna tjänstgöringstiden i visstidstjänster alltid är sammanlagt högst 15 år. Inom försvarsmakten kommer det också att finnas ett system som gör det möjligt för personer utnämnda till militära tjänster som alltid besätts för viss tid att bli omskolade till andra uppgifter vid försvarsmakten eller placera sig på annat håll på arbetsmarknaden efter att visstidsanställningen löpt ut.

Den viktigaste åtgärden i utbildningsreformen för att få ihop en till omfånget och åldersstrukturen optimal ledarreserv är att införa visstidsanställningar. Tjänster som alltid besätts för viss tid genererar en kompetent ledarreserv i en sådan utsträckning att antalet krigstida ledare med militär yrkesutbildning fördubblas under de följande tre årtiondena. I bästa fall kan visstidsanställningarna också bli en lösning på den brist på utbildare med grundutbildning som för närvarande råder vid flera truppförband. Avgången inom försvarsmakten har enligt uppgift till utskottet lett till att mer än 600 av de 9 277 militära tjänsterna är vakanta. Det är inte heller något

som hindrar en visstidsanställd person att söka en permanent tjänst. Det är till och med sannolikt att många med utbildning för visstidstjänster fortsätter sina studier för att få behörighet för ordinarie tjänster.

De nya visstidsanställningar som införs i och med utbildningsreformen är enligt utskottets åsikt också förknippade med de största utmaningarna och riskerna. En av riskerna hänger samman med hur tillräckligt många och kvalitativa elever skall kunna rekryteras. På denna punkt hänvisar utskottet bland annat till flygvapnets erfarenheter av visstidstjänster för yrkesmilitärer. Problemet har varit att nyrekryteringarna varit alltför få samtidigt som alltför många lämnat sina visstidstjänster för uppgifter inom den civila sektorn.

Mönstret skulle vara nytt också såtillvida att personer i militära visstidstjänster kommer att handha uppdrag som klart är permanenta till sin art. Av detta bör man enligt utskottet inte dra någon generell slutsats om att förfarandet kan utvidgas till andra sektorer. Civilpersonalens ställning bör tryggas då visstidsanställd militärpersonal utbildas för nya uppdrag när den utsatta tiden löpt ut.

Anställningsvillkoren för visstidstjänsterna kommer, åtminstone i början, att ha en viss relevans för vilken attraktionskraft uppgifterna har, konstaterar utskottet. De föreslagna stödåtgärderna för omskolning av personer som utses till tjänster som alltid besätts för viss tid torde påverka rekryteringen positivt. Men detta kräver att den finansiella ersättningen, alltså den primära stödformen, är tillräckligt stor.

Officerstjänsterna finns uppräknade efter tjänstebeteckning i 35 § förordningen om försvarsmakten. I dagsläget är dessa tjänsterna för kommendören för försvarsmakten, chefen för huvudstaben, general, amiral, överste, kommodor, överstelöjtnant, kommendör, major, kommandörkapten och yngre officer. Enligt vad utskottet erfarit är det ännu inte klart hur den i propositionen planerade visstidstjänsten för reservofficer kommer att placera sig bland försvarsmaktens personalgrupper.

Utskottet vill fästa uppmärksamheten vid att det enligt planerna inte behövs mer än ett års grundstudier för kompetens som utbildare, även om studierna inte leder till en examen. Enligt erhållen utredning medger det nya systemet en ökning av utbildningspersonalen så att varje pluton har två utbildare med militär yrkesutbildning. Den ena av dem skulle vara en officer med högskoleexamen och den andra en visstidsanställd reservofficer. Studenterna inom den nya befälsutbildningen bör absolut bibringas grundläggande kunskaper och färdigheter i att utbilda värnpliktiga, anser utskottet. Undervisningen för den personal som genomgår en ettårig utbildning bör i regel ta fasta på en framtida utbildarroll i plutoner. Antagningskriterierna och utbildningen för grundstudier bör vara sådana att de som utexamineras efter ett års studier klarar av sina uppgifter prickfritt och att utbildningen inom truppförbanden också i framtiden håller hög nivå. De studerande som uppvisar de bästa resultaten bör beredas möjlighet att bedriva fortsatta studier inom ramen för det akademiska utbildningsprogrammet för officerare.

Utbildningen för specialpersonal. Den militära personalen föreslås bli indelad i officerare och specialpersonal. Indelningen bygger på olikheterna i grundutbildningen och skillnaderna i tjänstgöringsförhållandet för officerare kontra övrig personal. I propositionsmotiveringen hänförs specialofficerare och innehavare av militära specialtjänster till specialpersonal.

Specialpersonalen får sin utbildning på annat håll i samhället, och denna utbildning byggs sedan på inom försvarsmakten. Kompletteringsutbildningen sker med utnyttjande av försvarsmaktens hela utbildningssystem. Ett annat alternativ är att specialpersonalen först bedriver officersstudier och sedan utbildas inom det allmänna utbildningssystemet. Det nya utbildningssystemet är mer flexibelt än det gamla.

Utskottet anser att det krävs vissa kompletteringar i synnerhet när det gäller planerna för specialofficersutbildningen. Specialofficerarna deltar vid sidan av officerarna redan nu i lednings-, planerings- och expertuppdrag inom försvars-

makten. Deras utbildning bygger på en grundutbildning inom det civila kompletterad med utbildning inom försvarsmakten. Den som vill uppnå resultat i sitt arbete behöver en gedigen militär yrkesutbildning som komplement till den civila utbildningen. Den splittrade fortbildning som står till förfogande i dag är illa lämpad för ändamålet. Utskottet är också bekymrat över hur de studerande skall kunna bibringas teknisk kompetens som ett led i utbildningen för såväl specialofficerare som officerare. Detta är en tungt vägande faktor, i synnerhet som reformen delvis motiverats med den tekniska utvecklingen inom försvarsmakten. Nästa steg bör exempelvis vara att utreda om merparten av ingenjörsofficersutbildningen kunde integreras med det akademiska utbildnings- och examenssystemet för officerare.

Tjänstgöringsförbindelse och ersättningsskyldighet. I lagförslagets 10 b § 1 mom. föreskrivs att den som har antagits till utbildningen är skyldig att avge en skriftlig förbindelse om att han eller hon kommer att tjänstgöra vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet under den minimitid huvudstaben fastställt, räknat från den dag utbildningen inletts eller den dag examen avlagts. Försvarsmakten erbjuder dem som utbildas till ett militärt yrke gratis utbildning och en arbetsplats. De studerandes ekonomiska villkor under studietiden är också minst lika goda som för högskolestuderande i allmänhet. Försvarsutskottet finner det därför helt förståeligt att de studerande i gengäld frivilligt förutsätts förbinda sig att tjänstgöra vid försvarsmakten under en viss minimitid för att försvarsmakten i kompensation för utbildningskostnaderna skall få en nödvändig arbetsinsats. Det är inte nog med att försvarsmakten helt bekostar studierna utan dessutom har de som avgett tjänstgöringsförbindelse i praktiken en garanterad arbetsplats. Därmed kan det anses att det finns en godtagbar och tungt vägande grund för tjänstgöringsförbindelsen. Utskottet påpekar att förbindelsen inte innebär att den som ingått den inte skulle kunna byta arbets- eller studieplats. Men i de fall där utbildningen redan medfört stora

kostnader är det skäligt att en del av kostnaderna kan återindrivas.

Enligt nuvarande praxis är de som ingått förbindelse skyldiga att betala tillbaka till staten en del av utbildningskostnaderna, om de säger upp sig från sin tjänst under den tid förbindelsen är i kraft eller sägs upp av orsaker beroende på dem själva, dock inte sjukdom. Meningen är enligt information till utskottet att i en förordning från försvarsministeriet föreskriva om ett ersättningsbelopp när en person som avlagt lägre eller högre högskoleexamen för officer bryter mot sin tjänstgöringsplikt. Återbetalningsskyldigheten för personer med lägre högskoleexamen blir 70 000 mark och för personer med högre högskoleexamen 100 000 mark. Utskottet understryker att det även i framtiden bör vara möjligt att partiellt lyfta av ersättningsskyldigheten när sociala skäl föreligger (bland annat långtidsarbetslöshet eller sjukdom).

Försvarsmaktens internationella verksamhet. Försvarsmaktens internationella kontakter och samverkan med försvarsmakten i andra länder

har ökat. Därför är det helt på sin plats att internationell verksamhet på förslaget sätt räknas upp bland försvarsmaktens lagfästa uppgifter, menar försvarsutskottet.

Lagstiftningsordning

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, om utskottets konstitutionella anmärkningar om lagförslagets 7 § 2 mom. och 10 b § beaktas på behörigt sätt. Försvarsutskottet föreslår att bestämmelserna ändras utifrån grundlagsutskottets krav.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår försvarsutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 31 maj 1974 om försvarsmakten (402/1974) 2 § 7 punkten, 4 § 1 mom. 6 punkten och 10 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 4 § 1 mom. 6 punkten i lag 490/1992 samt 2 § 7 punkten i lag 751/2000 och 10 a § i lag 228/2000, samt

fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 740/1994 och 751/2000 samt i nämnda lag 228/2000, en ny 7 a-punkt, till 7 §, sådan den lyder i lag 572/1988, nya 2, 3 och 4 mom. samt till lagen en ny 8 d och en ny 10 b § som följer:

2 §

Försvarsmakten har till uppgift:

— — — — —

7) att delta i den fredsbevarande verksamheten enligt vad som bestäms om det i lagen om

fredsbevarande verksamhet (514/1984), (utesl.) (Nytt)

7 a) att för sin del svara för den internationella verksamheten på förvaltningsområdet enligt

vad som vid behov bestäms om det genom förordning av försvarsministeriet, *samt*

— — — — —
4 §
(Som i RP)

7 §
— — — — —

Omskolningen av en person som utnämns till en militär tjänst som alltid besätts för viss tid stöds genom att ersättning under tjänstgöringsförhållandet betalas för kostnader för studier enligt lagen om studieledighet (273/1979) som bedrivs utanför försvarsmakten. Om utbildningsstöd inte har betalats, betalas en lika stor tjänstgöringstidsersättning såsom engångserättning när tjänstgöringsförhållandet upphört. Utbildningsstöd eller tjänstgöringstidsersättning betalas om tjänstgöringsförhållande pågått i sammanlagt minst tre år. Beloppet utgör skillnaden mellan den allmänna militärpensionsavgiften för respektive tjänstetyp och pensionsavgiften för den ifrågavarande militära tjänsten, som alltid besätts för viss tid, dock minst tolv procent av den skattepliktiga lönen.

Om en person, som fått utbildningsstöd eller tjänstgöringstidsersättning, inom ett år från det tjänstgöringsförhållandet för viss tid upphört tills vidare utnämns till en annan militär tjänst vid försvarsmakten på grundval av utbildning som försvarsmakten givit eller helt bekostat, kan högst hälften av de utbetalda förmånerna återkrävas i enlighet med 60 och 61 § statstjänstemannalagen. (Nytt)

Närmare bestämmelser om intjäningen och utbetalningen av förmåner enligt 2 mom. samt om återkrav av dessa enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av försvarsministeriet. (Nytt)

8 d § och 10 a §
(Som i RP)

10 b §

Den som (*utesl.*) har antagits till utbildning som leder direkt till examen vid Försvarshögskolan skall avge en skriftlig förbindelse om att han eller hon kommer att tjänstgöra i en mot utbildningen svarande tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet i högst fyra år efter avlagd högre högskoleexamen för officer eller doktorsexamen, i högst tre år efter avlagd lägre högskoleexamen för officer eller generalstabsofficersexamen samt, vid studier till flygare eller navigatör, sammantaget högst 14 år efter det utbildningen inletts som elev för militär tjänst och i tjänst. I fråga om doktorsexamen (*utesl.*) och generalstabsofficersexamen gäller förbindelsen endast studier som bedrivs med fulla löneförmåner.

Om personen i fråga under den tid som avses i 1 mom. säger upp sig eller blir uppsagd eller själv avbryter sina studier vid Försvarshögskolan eller studierna avbryts av någon av personen själv beroende annan orsak än sjukdom eller avsaknad av flygaregenskaper, skall han eller hon betala tillbaka ett belopp som beror på examens art eller utbildningens innehåll och uppgår till högst hälften av de kostnader som utbildningen åsamkat staten enligt vad som närmare bestäms genom förordning av försvarsministeriet.

Ändring i ett beslut enligt denna paragraf får sökas i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). (Nytt)

Ikraftträdelsebestämmelsen

(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

*Riksdagen förutsätter att regeringen
lämnar en utredning till försvarsutskot-
tet om hur befälsutbildningsreformen*

*utfallit och i synnerhet hur tillgången
till kompetent personal påverkats när
tillräcklig erfarenhet av det nya syste-
met finns att tillgå.*

Helsingfors den 3 maj 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Ilkka Kanerva /saml
vordf. Jaakko Laakso /vänst
medl. Klaus Bremer /sv
Reijo Kallio /sd
Juha Karpio /saml
Antero Kekkonen /sd
Seppo Lahtela /cent
Reijo Laitinen /sd
Raimo Mähönen /sd

Tero Mölsä /cent
Olli Nepponen /saml
Lauri Oinonen /cent
Aulis Ranta-Muotio /cent
Ismo Seivästö /fkf
Anni Sinnemäki /gröna
Harry Wallin /sd
ers. Eero Akaan-Penttilä /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Alpo Rivinoja.